

Knowledgebrokering

Nyt koncept for videnformidling kan styrke sundhedsindsatsen

Af Anna Glavind

Kulturel brobygning og formidling af viden mellem forskere, beslutningstagere og praktikere i sundhedssektoren kan bane vejen for et bedre sundhedsvæsen.

Der er behov for at få viden til at arbejde mere på tværs af fagligheder og sektorer i det danske sundhedsvæsen, herunder især at styrke formidling af viden mellem forskere og det politisk/administrative niveau.

Det skal imidlertid ikke ske ved at opbygge en ny organisation til opgaven, men ved at styrke kapaciteten for videnformidling i eksisterende netværk, råd og udvalg, som i forvejen har en formidlende rolle. Samtidig skal der sættes mere fokus på, hvor vigtig den løbende dialog og interaktion mellem forskere, beslutningstagere og praktikere er.

Det var der en bred enighed om på to seminarer i foråret 2006, hvor det canadiske koncept »Knowledgebrokering« blev introduceret til beslutningstagere, forskere og praktikere fra det danske sundhedsvæsen.

Tænketaank for knowledgebrokering

Direktør Irving Gold fra den canadiske organisation Canadian Health Services Research Foundation (CHRSF), som er en væsentlig aktør i canadisk

– Coffee is a knowledgebrokering tool, siger Irving Gold, direktør i CHRSF med et glimt i øjet.

sundhedstjenesteforskning, gav på seminarerne et konkret og inspirerende indblik i, hvordan canadierne arbejder med konceptet »knowledgebrokering«, og hvordan det kan styrke kvaliteten af sundhedsindsatsen.

Irving Gold var inviteret til landet af Afdelingen for Folkesundhed i Århus Amt, som i mange år har været optaget af at knytte beslutningstagere, forskere og praktikere sammen i et fagligt miljø, der kan styrke indsatsen for en bedre folkesundhed.

– Det canadiske koncept

»knowledgebrokering« er spændende, fordi det netop handler om interaktionen mellem de tre grupper: forskere, beslutningstagere og praktikere, som er omdrejningspunktet for det midtjyske Miljø for Folkesundhed. Derfor har vi taget initiativ til at introducere det i dansk kontekst, siger Jens Krogh, leder af Afdelingen for Folkesundhed, Århus Amt.

– Vi har ikke haft en klar forventning om, hvad der skulle komme ud af seminarerne. Idéen har helt enkelt været at samle deltagere fra de forskelli-

ge sektorer i samme rum og lade dem forholde sig åbent til det nye koncept.

– Det er i sig selv en »knowledgebrokering« øvelse, der har sat en vigtig dialog i gang. Der kom flere interessante idéer op, som vi nu vil arbejde videre med i en ny tænketank, fortæller Mette Kjølby, leder af MTV-enheden ved Århus Universitetshospital.

Pilotprojekt om sundhedscentre

En af idéerne til at bringe processen videre, er at udvikle et pilotprojekt om et aktuelt sundhedsemne. Pilotprojektet skal være en »test« af knowledgebrokering i dansk sammenhæng.

Planen er at styrke kulturel brobygning og videnformidling mellem involverede parter ved hjælp af nogle af de metoder, som canadierne har succes med. Dernæst at evaluere hvilken betydning og effekt den intensive knowledgebrokering indsats har for den konkrete sundhedsindsats.

Sundhedscentre blev fremhævet som muligt emne. Opbygning af sundhedscentre er i fuld gang, og der skal i nær fremtid tages vigtige beslutninger om form og indhold. I denne proces er evidensinformeret viden om sundheden hos borgerne, effekten af forskellige tilbud, hensigtsmæssige patientforløb osv. væsentlig. Men kommunerne, som er »ejerne« af sundhedscentre, har ikke tradition for at arbejde på videnskabeligt grundlag. Sundhedscentre repræsenterer dermed en spændende udfordring for en »knowledgebrokering« proces.

– Om der skal arbejdes videre med at udvikle et sådant pilotprojekt, skal dog først diskuteres i den nye tænketank. Før en proces med fokus på et konkret emne igangsættes, skal en række parter desuden høres forud, fastslår Mette Kjølby.

Hvad gør en knowledgebroker?

En knowledgebroker skal etablere og udvikle kontakten mellem beslutningstagere og forskere. Det sker i høj grad ved at bringe parterne sammen regelmæssigt, så de:

- lærer at forstå hinandens mål og professionelle kultur
- får indflydelse på hinandens arbejde
- skaber nye partnerskaber og samarbejder

En knowledgebroker arbejder f.eks. med at:

- finde og koble mennesker fra både forsknings- og beslutningstagersiden i temabaserede netværk
- skabe overblik over hvilken litteratur, der eksisterer om et bestemt emne og identificere »huller« i forskningen
- sikre at såvel forskere som aftagere af forskningen er i en løbende dialog fra start til slut i en forskningsproces
- etablere realistiske forventninger, roller og ansvar mellem parterne
- skabe et fælles sprog og referenceramme
- afholde workshops, hvor der trænes i at indgå i dialog og udveksle relevant viden
- afholde workshops, der har til formål at få parterne til i fællesskab at sætte dagsordenen og løse problemer
- udvikle kommunikationsmaterialer
- facilitere kontakten og hjælpe med at bygge tillid mellem forskere og beslutningstagere

Kulturelle barrierer

Introduktionen af konceptet »knowledgebrokering« foregik over to dage. Først på et landsseminar for særligt indbudte deltagere med en ligelig repræsentation af forskere, beslutningstagere og praktikere. Dernæst på et åbent regionalt seminar i regi af Miljø for Folkesundhed.

Knowledgebrokering handler om at bringe folk sammen, skabe relationer, afdække behov og udveksle ideer, så viden kan arbejde på tværs af arbejdsfunktioner og sektorer. Umiddelbart kan knowledgebrokering opfattes som det at netværke. Men en væsentlig forskel er, at hvor det at netværke har fokus på individer, har knowledgebrokering fokus på processer og aktiviteter.

Knowledgebrokering har til formål at fremme og understøtte evidensinformeret beslutningstagning i sundhedssektoren. Det indebærer en række metoder til at bearbejde de barrierer, der findes for effektivt samarbejde og udveksling mellem blandt andet forskere og beslutningstagere.

Det drejer sig f.eks. om, at der er en manglende forståelse for hinandens kulturer og arbejdsbetingelser og forskellige belønningssystemerne i de to sektorer. Men også forskernes lange tidsperspektiv kolliderer med administratorer og politikeres behov for at handle og få taget beslutninger.

Beslutningstagere skal trænes

På det første seminar blev der talt en del om begrebet »pull«, som handler om at styrke beslutningstageres kapacitet for at efterspørge og tiltrække viden. På det andet seminar deltog en del forskere, men kun enkelte beslutningstagere.

Derfor valgte Irving Gold her at sætte mere fokus på begrebet »push«, som handler om at motivere og hjælpe forskere til at sikre, at deres forskning kommer i spil i praksis.

Den canadiske organisation tager udgangspunkt i sundhedssystemets behov, snarere end i forskningen og dens resultater. Der arbejdes dog med begge perspektiver, ligesom push og pull indsatserne mødes i begrebet »exchange«, og

som handler om at personer fra forskellige sektorer mødes og udveksler perspektiver, viden og holdninger.

– I starten var vi meget optaget af at hjælpe forskerne til at formidle deres resultater, (»the push-side«). Men de sidste år har vi ændret fokus. Nu investerer vi mere i at opbygge beslutningstagernes kapacitet til at udnytte forskningen og træner dem i at omsætte udfordringer i sundhedsvæsenet til forskningsproblemstillinger (»the pull-side«), fortæller Irving Gold.

Kapacitetsopbygningen er en kontinuerlig proces, hvor beslutningstagerne på mange forskellige måder trænes til at kunne bruge forskning aktivt. Det handler f.eks. om at få etableret strukturer til at fremskaffe forskningsresultater og få overblik over dem, om at blive i stand til at vurdere kvaliteten af forskningsresultaterne, og om at være i stand til at anvende dem i den konkrete, lokale kontekst. Men det handler også om at være i stand til at formulere forskningsbehov, set fra beslutningstagernes side.

Det personlige IT-løse møde

Metoderne inden for »knowledgebrokering« konceptet er mangfoldige. Det kan f.eks. være temabaserede netværk, workshops, intensive træningsprogrammer over flere år, formidling af eksemplariske processer og meget andet. Et af de meget populære og effektfulde tiltag har vist sig at være et

Anna Glavind er cand.comm. og kommunikationsmedarbejder i Århus Amt.

»topmøde« for højtplacerede beslutningstagere i sundhedsvæsenet.

– En gang om året inviterer vi til et 3-dages møde et sted, hvorfra man ikke lige kan slippe væk. Ved indgangen bliver alle bedt om at aflevere deres mobiltelefon, computer, og andre elektroniske kommunikationsredskaber.

– Al kommunikation foregår som direkte dialog mellem mennesker. Samtidig vender vi seancen på hovedet i forhold til det traditionelle, og beder beslutningstagerne om at præsentere deres behov for viden formuleret som forskningsspørgsmål. En række inviterede forskere skal i første omgang blot lytte, men derefter er der naturligvis en vigtig dialog, fortæller Irving Gold og understreger:

– Vi har masser af evidens for, at det vigtigste redskab til at fremme brug af forskning er den personlige kontakt.

Som i Canada er der også i Danmark et stigende politisk pres for at der er evidens bag

de beslutninger, der tages i sundhedsvæsenet. »Knowledgebrokering« kan i den proces tilbyde et koncept med en række gennemprøvede metoder, der kan være med til at fremme den tiltrængte kulturformidling mellem beslutningstagere og forskere, mener Mette Kjølby, der som leder af MTV-enheden har løbende kontakt med såvel forsknings- som beslutningstagersiden.

– De fleste beslutningstager har meget begrænset viden om, hvad evidens vil sige og kun få forudsætninger for at vurdere kvaliteten af forskning. Selvom beslutningstagere i stigende grad forstår værdien i at bygge beslutninger på evidens, er der helt sikkert et arbejde, der skal gøres mht. at give dem redskaber til dels at anvende den eksisterende evidens og dels at formulere behovet for ny forskning, fastslår Mette Kjølby.

Email Anna Glavind:
amg@ag.aaa.dk

»Hvordan er jeg en god forskningspartner?

– en vejledning for administratorer og politikere.

Notatet er oversat fra CHRSFs notat »How to be a good research partner

– A guide for health-system managers and policy makers«. Notatet kan hentes på www.sundhed.dk/folkesundhedsvidenskab under menupunktet: knowledgebrokering (Videnformidling)

Yderligere information om CHRSF på www.chrsf.ca

**Indstik i Tidsskrift for
Dansk Sundhedsvæsen?
– ring 97 91 22 55**

